

tovaršev je grof Taaffe odgovoril, da je branilnicam uže zaukazal menjših procentov računati od posojil; nekatere so to uže storile. — Čehi dobijo 2 nova škofa, namreč v Ljutomericah in v Brnu. — Na Gališko vre vedno več ruskih Judov; ljudje se teh bojijo in prosijo, naj vlada pomaga in Judom prestop črez rusko mejo zabrani. Več Rutenov je pred sodnijo postavljenih zaradi zločina veleizdajstva. — Kranjska deputacija, namreč grof Thurn, baron Abfaltrebn, dr. Poklukar in g. Dreo povabili so svitlega cesarja k 600-letnici, da je Kranjska last Habsburške slavne rodbine; cesar so obljubili priti v Ljubljano. Svečanost vršila se bode drugo leto. Do tiste pa bode bržčas nemškutarski deželni zbor kranjski razpuščen. Za Primorsko snuje ministerstvo posebno kmetijsko družbo. Te je ondi treba.

Vnanje države. Nemci, Švicarji in Italijani so prevrtali sv. Gotthardovo planino za železnico. Dne 21. t. m. so jo slovesno odprli; skoz veliki tunel se pelja 19½ minute; železnica je stala 222 milijonov frankov ter utegne našim avstrijskim železnicam mnogo vožje odvzeti, zlasti pa še kupčiji v Trstu škodovati, kajti veliko blaga bo sedaj se prestavilo z vožnjo v Genovo, Brindisi, Benetke in Milan. — Ruski car je kronanje za eno leto odložil. — V Egipt pred mesto Aleksandrijo došle so angleške in francoske ladije oklopnice, pa se ne upajo dežele napasti, ker Italijani, Bismark pa tudi sultan tega ne vidijo radi. Tako ostati pa tudi ne more. Zadnji čas so tudi Grki začeli zmes vtikati se, kar je Turke hudo razjarilo. — Srbski kralj je svoje potovanje po deželi završil in se vrnil v Beograd, kder je bil svečano sprejet. — Papež se počutijo bolje, nego razni liberalni listi poročajo, ki pravijo da močno boleljajo. To ni res. — Francoski finančni minister in velik prijatelj Judov in freimaurerjev je odstopil, ker se je s poslanci sprl. Irski zarotniki nečejo ničesar vedeti več o mirnem porazumljenji z Angleži; ne bojijo se nobenega zločinstva, da le otrsejo angleški jarem. Razdraženost je velika.

Za poduk in kratek čas.

Zlata knjiga.

(Poezije. Založil S. Gregorčič. I. Založil Ig. Gruntar v Logaci. Cena 1 fl.

Ljubljanski Zvon objavlja v svojem 5. zvezku životopisne črtice prvega sedaj živih pesnikov slovenskih, č. g. Simona Gregorčiča. Mislimo, da svojim čitateljem ustrezemo, ako ga ponatisnemo!

Simon Gregorčič je bil rojen 15. oktobra 1844. leta na Vrsnem b. št. 17., pol jure nad Libušnjem, v prijazni pogorski vasi, ležeči pod starim sivim Krnom na levem bregu bistre Soče. Lep je ta planinski svet med Kobaridom in Tolminom, med Krnom in Matajurjem.

Tudi zdaj, ko živi v solčni vinorodni plan-

javi goriški, sili mu srcé „nazaj v planinski raj“. Ne mikajo ga vinorodne gorice, niti južni cvet in sad, kajti mladostnih dnij spomin ga vleče na planine.

Našemu pesniku oča Jarnej Gregorčič gospodaril je srednjevelikemu posestvu; a bil je razumen, občespošтовan mož. Dokler je Vrsno spadalo k tolminskemu županstvu, bil je Jarnej Gregorčič dolgo vrsto let zaporedoma Vrsenski starešina in občinski zastopnik pri županstvu v Tolminu, kjer so ga vsi njegovi tovariši zaradi njegove odločnosti in bistroumnosti jako spoštovali in še dandanes se Vrsenici o vseh važnejših občinskih stvareh posvetujejo z njim ter ga vselej volijo za svojega poblaščenca, kadar je treba pri uradih ali kje drugje zagovarjati občinsko stvar.

Jarnež Gregorčič je imel več otrok; zatorej pošlje svojega drugorojenega sina Simona, ko ga je bil domači kaplan g. Anton Gregorčič (sedanji vikar v Št. Florjanu v Brdih) naučil nekoliko brati in pisati, v Gorico v nemške šole, iz katerih prestopi na gimnazijo, kjer leta 1857. s izvrstnim uspehom dovrši prvo latinsko šolo. Slovensčina takrat v tem razredu še ni bila učni predmet.

Sreča je hotela, da je Gregorčič v drugem razredu dobil za učitelja moža, po svojem znanji odličnega, po svojem značaju vzglednega Ivana Šolarja, sedaj c. kr. dež. šolskega nadzornika v Zadru. Šolar svojih učencev ni samo temeljito učil, ampak tudi korenito jih vzgajal ter po očetovsko vodil in pripravljajal za ozbilno življenje. „Glejte, da boste prvaki v vseh predmetih! Pridno se učite, da boste možje mogli pomagati svojemu narodu, kajti brez znanja vam ne bode mogoče koristiti svoji domovini!“ Kako so se taki in jednaki nauki prijeli rahločutnega Gregorčiča, o tem na več mestih pričajo njegove pesni. Osobito pa Gregorčič pripoveduje svojim prijateljem, da mu je Šolar odkril čudovito lepoto jezika slovenskega, ter pokazal mu bogastvo njegovo, poleg tega pa tudi vcepil mu ljubezen do starih klasikov grških in latinskih.

V tretji šoli prišel je Gregorčič v tedaj osnovano malo semenišče, ter ondu poleg več drugih vrlih dijakov našel tudi duhovitega in plemenitega Ivana Stresa.

Z njim in z drugimi enakomislečimi prijatelji vadi se je Gregorčič v slovenskem spisovanji, učil se srbskega in českega jezika, navduševal se je za klasične pesnike raznih narodov, a osobito prebiral Preširna. V tistih letih začel je zlagati svoje prve pesni in prvenci njegove Muze natisnjeni so v Janežičevem „Glasniku.“ Tako je prišlo leto 1864. in z njim matura, katero je izvrstno prebil.

Po dovršenih latinskih šolah šel je v semenišče. In kakor na gimnaziji prof. Šolarja, tako je tudi čislal blagega doktorja Hrasta, vodjo osrednjemu semenišču goriškemu. „V velikem se-

menišči — piše mi č. g. vikar Smrekar — smo Gregorčiča ljubili vsi: Vlasi, Hrvatje in Slovenci; vsem se je prikupil in vsak je želel z njim občevati. Bil je vselej čistega, možatega značaja; vsako reč je znal s svojim umom dobro presoditi ter v vsakem slučaju pravo pogoditi. Jednako izvrstno kakor gimnazijo dokončal je tudi bogoslovne študije. Posvečen je bil 20. oktobra 1867. leta. Novo mešo je pel pri sv. Duhu na Libušnjem 27. oktobra 1867., a potem ostal še jedno leto v semenišči.

Prva služba mu je bila v Kobaridu. „Prestrašil se je sicer velike cerkve in težavnega katekizovanja v dverazredni šoli, toda udal se je ter bil v Kobaridu prav zadovoljen, Kobaridci pa z njim še bolj. Bodi si v cerkvi, bodi si zunaj cerkve, pokazal se je tam pravega moža na pravem mestu. Slišali so ljudje tačas v cerkvi krasne govore njegove. Sam ga sicer nikoli nisem čul, a pravile so mi druge verjetne in razumne priče, kako lepo pridiguje. Za izvrstnega govornika pohvalil ga je sam nadškof, ko je l. 1872. v Kobaridu birmoval ter slišal Gregorčiča pridigujoč. Kako je bil in je še v tukajšnjih krajih priljubljen govornik in duhovnik, dokazuje tudi to.

V Kobarid zahajajo ljudje k službi božji iz vseh bližnjih duhovnij vsega Kota. Kadarkoli je v kateri teh duhovnij izpraznjena duhovniška služba, takoj si ljudje želijo g. Gregorčiča. — In kaj je bil on Kobaridu v narodnem oziru! Bil mu je buditelj narodne zavednosti in osnovatelj narodne čitalnice, katera ga je nedavno iz hvaležnosti imenovala za častnega člana svojega. Pod njegovim vodstvom prirejala je ta čitalnica krasne besede za priprosto ljudstvo. Večkrat je sam prevzel kakšen šaljiv ali poučen govor. Sam ima dober pevski sluh in prijeten bariton, a izuril je tudi priproste pevce, da so dobro peli. Pri teh besedah se je ljudstvo res kaj naučilo.“

Vzpomladi l. 1873. pride za kaplana v prijazni Rifenberg v vinorodni vidavski dolini, kjer občeljubljen in špotovan ostane do lanskega Božica, tedaj nad osem let. Slabotno zdravje prisililo ga je začasno iti v pokoj; a hvala Bogu, kmalu se mu je spet toliko ukrepilo, da je mogel prevzeti lahko službo, vikarijat v neznatnem Gradišči poleg Prvačine.

Ginljivo je bilo slovo od Rifemberga prve dni aprila meseca. Ves Rifenberg je bil na nogah, šolska mladina in odrasli ljudje in marsikateremu se je solza utrinjala v očesu, ko je videl odhajajočega predragega mu gospoda. Starešinstvo izvolilo ga je o tej priliki za častnega svojega občana in župan Robič, z vsemi občinskimi svetovalci in mnogimi odličnimi možmi spremil ga je do Dornberga, kjer so novega svojega vikarja slovesno vzprejeli Gradiščani.

To je kratek obris pesnikovega vnaneja življenja; kakšno je njegovo notranje, to pripovedujejo njegove poezije.

Smešnica 21. Na cesti stojita dva vojaka, poleg tretjega, ki na zemlji leži. Mimogredoči lajtnant vpraša: „Je li vojaku hudo, da omedleva!“ Prvi vojak odgovori: „Ni mu hudo, ampak malo vinjen je, druga nič.“ Lajtnant: „Pet sto medvedov, zakaj pa toraj ne vstane?“ Drugi vojak: „Gospod lajtnant, brez zamere, ko bi Vi tako vinjeni bili, bi tudi ne mogli stati, še menda sam gospod major ne!“

Razne stvari.

(Ljubljanski Zvon) objavlja v svojej 5. številki: Trioleti, Zapuščen, Malo življenje, Izza mladih let, Naj dražja kupica vode na svetu, Med gorami, Jedinstvo slovenskih dežel, Brez hiše, Večna luč, Luterski ljudje, Zemljski potresi, Bajke in povesti o Gorjanih, Dva krajska prirodopisca, Šolstvo in prosvetni zavodi v kneževini Bolgarski, Zlata knjiga, Slovenski glasnik, Zvon stane 4 fl. 60 kr. na leto.

(Gregorčičeve „Poezije“) razprodale so se uže v 2000 iztisih, res zlata knjiga, velja 1 fl. pri notarji Gruntnerji v Logaci (Loitsch, Südbahn, Krain).

(Tiskar O. Bamberg v Ljubljani) izdaja učne knjige za slovenske srednje šole; sedaj stavi „Latinsko-slovenski slovar“ za 3. in 4. razred in kmalu tudi g. Senekovičovo „Prirodoslovje“ za male gimnazije in male realke.

(Konjiški nemčurji) se jezijo nad slovenskimi učitelji, ki so nedavno prijatelja s slovenskimi podoknicami počastili. No, če pa razni „turnerji“ krolijo „Wacht am Rhein“, to pa jih nič ne moti. Poznamo te po slabih ščuvarskih nemških listih zapeljane strice.

(V Sevnici) je se nekaj možakarjev in „frajlic“ zbralo okolo znanega Kautschitscha, ter osnovalo „Deutscher Schulverein.“ Se bodo uže navolili. Slovenci pa ostanemo Slovenci.

(Nemčurske prošnje) zoper pravične želje Slovencev podpisale so srenje Donački breg in Setale. Neki mazači v Frankfurtu ob „deutscher Sottel“ se tega silno veselijo. Slovence nemčurje pa je lahko sram!

(Odlikovanih) bilo je več oficirjev in vojakov 20. lovskega bataljona zaradi hrabrega obnašanja v Hercegovini, zlasti v praskah pri Koritu. Nadlajtnant V. Kasperl dobil je 3. red železne krone, nadlajtnant K. Weiss in lajtnant Blechinger vojaški zaslužni križec, hvalno priznanje major Keil, nadlajtnant Thonhauser in Higersperger, srebrno svetinjo kadet Pesarič, nadlovec Jakob Lipovec, Fr. Skrobar, Ož. Stuncer, Jos. Knirš, J. Tammel, J. Sdovšek, Martin Breznik, Jož. Krajnc, podlovec B. Jančič, lovec Jankovič, J. Seršen, J. Witmajer, J. Krebs in Lojz Doberšek.

(Vabilo) v prvi občni zbor, katerega bode imel Savinjski Sokol na gosp. Lipoldovem kegljišči v Mozirji binkoštni ponedeljek, dne 29. maja